

Çocuklarda Sorumluluk Bilincini Nasıl Geliştirebiliriz

Çocuklara kaç yaşından itibaren sorumluluk verilebilir?

"Çocuk yetiştirirken yaptığımız en önemli hatalardan biri 'daha küçük, daha bebek...' şeklindeki düşüncelerimizden dolayı onlara sorumluluk vermekten kaçınmamızdır. Oysa çocuğumuzun gelişim dönemini baz alarak çok daha erken yaşlardan itibaren onlara sorumluluk vermeye başlayabiliriz."

Çocuklar basit görevleri kendi başına yerine getirdikçe hem sorumluluk bilinci kazanıyor hem de öz güvenlerinde artış oluyor.

"Örneğin çocuğumuzu, yürümeye başladığı dönemden itibaren, bezini değiştireceğimiz zaman temiz bezini getirmesi, kirli bezini çöpe atması, musluğu açıp ellerini kendi yıkamaya başlaması gibi temel günlük yaşam becerilerini yapması için teşvik etmeliyiz."

Çocuğa sorumluluk bilinci nasıl kazandırılır?

Önce [anne](#) ve babalar... Çocuğa sorumluluk vermeye hazır olmakla başlıyor her şey. Bunun için sabırlı ve istikrarlı olmak gerek.

"Bunu yapabilmemizin en önemli adımı istikrarlı, sabırlı ve çatışmadan kaçınan taraf olmayı, olası bir krizle karşılaştığımız zaman bunu yönetebilecek sakinlikte olabilmemiz, çocuğumuzdan bir şey yapmasını istediğimiz zaman kurduğumuz cümle ve ses tonumuz oldukça önemlidir."

Örneğin çocuğumuza 'Odanı toplamamda bana yardım eder misin?' gibi bir cümle kurmamız oldukça yanlıştır. Bu cümlenin anlamında; senin odanı toplamak benim görevim ama ben bunu yaparken sen bana yardım et şeklinde bir mesaj vardır. Aslında olması gereken 'Sen odanı toplarken bende kendi odamı toplayayım' şeklinde olmalıdır."

Çocuklara kurulan doğrudan ve net ifadeler de çok önemlidir.

"Soru cümlesi içerisinde yer alan rica kavramına çocukların büyük kısmı 'hayır, yapamam...' şeklinde cevap verebildiği için emir değil, direkt ve net cümleler ile talebimizi ifade edebilmeliyiz.

Klinik ortamda en sık karşılaştığımız söylem; 'yemek için masayı kurarken bana yardım ediyor' cümlesidir. Tabii ki yaşa göre çocuğumuzun yapabileceği şeyler sınırlıdır ancak en azından söylemlerimizle çocuğumuza görev bilinci ve sorumluluk dağılımını erken yaştan itibaren verebilmek oldukça önemlidir. Aslında beklediğimiz cümle örneğin 'masayı kurarken bardakları koymak senin görevin...' şeklinde olmalıdır."

Anne ve babalara tavsiyeler

"Sebeup-sonuç ilişkisi sağlıklı bir şekilde kurulmalı ve bu durum çocuğumuzu tehdit etmeden ona uygun anlayabileceği bir dil ile aktarılmalıdır. Kendisine ait bir sorumluluğu yerine getirmediği zaman bunun bir bedeli olduğunu çocuğumuz bilmelidir.

Kendisine ait olan bir sorumluluğun yerine getirilmediğinde ödemesi gereken bedelleri bilirse kendisini ve zamanını ona göre ayarlayacak ve beklenen sorumluluğu yerine getirecektir.

Bu süreç içerisindeki en önemli noktalardan birisi; çocuğumuza verdiğimiz sorumluluğu o beklenen şekilde yerine getirmediğinde bizim yapmamamızdır. Çocuğumuza sürekli 'Odanı topladın mı? Çantayı hazırladın mı?...' şeklinde defalarca kez sormaktan kaçınmakla beraber onun yapmadığı şeyleri söylenerek bizim yapmayı da bırakmamız gerekmektedir."

Çocuklara yaşa uygun ne gibi görevler verilebilir?

"Özellikle okul çağındaki çocukların tek görevinin ders çalışmak olduğuna dair yaygın bir kanaat vardır. Ancak okul çağına kadar hiç sorumluluk verilmeden yetiştirilmiş çocuklar okula başladıkları zaman; disiplinli bir ortam içerisinde kendisinden beklenen görev ve sorumlulukları yerine getirmekte oldukça zorlandığı için bocalamakta ve okulla ilgili, ders çalışmak ve ödev yapmakla ilgili problemler yaşayabilmektedir.

Altının bezlendiği dönemden itibaren gelişim dönemine uygun olarak çocuğa yapabileceği görevler verilmesi sorumluluk bilincinin tutarlı ve yaş ile uygun bir şekilde gelişebileceğini göstermektedir.

Kirli bezini atmak, oyuncaklarını toplamak, boya kalemlerini kalemliğine koyması, kendi ellerini, dişlerini fırçalamaya başlamasından evin ortak kullanım alanlarına kadar yayılan sorumluluklar verilmelidir."